

COVID-19 ANSWERING THE MYTHS

وْلَامِدَانُهُوْهِي ئَهْفَسَانُهُكَانِي
کوتاًندَن دَرْ كَوْقَد ١٩

Use this as:

- A presentation slide deck
- Download / share on social media
- Use as script for 1-2-1 discussions

Last updated 15th February 2021



BRITISH ISLAMIC
MEDICAL ASSOCIATION

ئەفسانەي يەكەم :

پزىشکى گىشتى پارەيەكى ئىنجگار زۆر پەيدا دەكەن
لە لىدانى كوتان دىرى كۈرۈن.



رەستېكە:

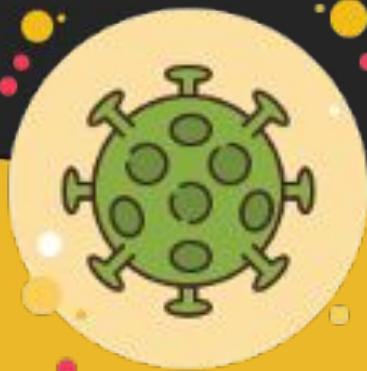
- دەستكەوتى ھەممۇ دانەيەك 12 و نيو پاوهندە كە دەدرى
بە پزىشکى گىشتى!

- زۇرىنهى بى سوودە و ھەندى زەرەرمەند دەبى لەبەر ئەۋەسى:
- پزىشکى گىشتى لە 8 بەيانى تا 8 شەو كاردىكات، 7 رۆز لە ھەفتەيەك.
 - تىچۇوی جىڭاي لىدان و پىدداوىيىتىهكان.
 - تىچۇوی كارمەند و پەرسىتارەكان.
 - مەشقى كارمەند و ووشىارىرىنىھەۋى نەخۇشەكان.
 - چاودىركەرنى نەخۇشەكان دواى كوتاندىن.



ئەفسانەي دووچم :

پەتاي كۆفەد 19 مەترىسى تر نىھ لە ھەلامەت يان سەرما.



راستىيەكە:

- كۆرۇنا مەترىسى كوشتارى ھەيە دە جارانى ھەلامەت و سەرما بۇون!
- توېزىنەوه لە زانكۆي چۈن ھۆپكىنز لە ئەمېرىكا ئاماڭەي داوه بە مەترىسى كۆفەد 19 و گرفتى درېزخايىان بۇ ماوهى 30 رۆز لە دواي تۈوشىبوون و خىرايى لە بللاوبۇونەوهى.
- لاف و گەزاف كەوا ئەم پەتايدى مەترىسىدار نىھ لەسەر ژيانى مەرۆق دا، سووكايتى بە ھەزارەها مەرك و تىكىدانى ژيانى مەرۆق دا.



ئەفسانە سىيىم :

كوتاندن دىز كۆقد 19 كارىگەرى لابهلايى ھەممىشەيى دەبى.



رەستېكە:

- ھەرگىز ھېچ نەخۇشىڭ تۈوشى ئەنجامى لابهلايى ھەممىشەيى نەبۇتەوە لە ناو كۆمەلگە يان لە كاتى توىزىنەوە.

ئەم بابەتە ھەلبەستراوهىدە لە رىگاي ووتارىكەوە بىلەپ بۇتەوە كە بەھەلە باسى 3000 تاکى كرد لەدواى كوتاندىن تۈوشى كارىگەرى لابهلايى بى زيان بۇون بۇ ماوهىدەكى كورت.

ھەممىو جۇرى دەرمان مەترىسى كارىگەرى لابهلايى ھەيدە بەلام پىويىستە پىوان كرى دىزى مەترىسى و زيانى بىلەپ بۇونەوە نەخۇشى.

ئەفسانەي چوارم :

کۆقد 19 بەھۆي تۆري 5 ج پەيدابووا!



دەستىيەكە:

- کۆرۆنا لە چەندىن وولات تەشەنەي سەندىۋە كە تۆري 5 ج بەكار نادىت. ھەروەها ھېچ پەيوەندىيەكى زانىستى لەم بارەيەوە پەسەند نەكراوە.

ئەم بابەتە ھەلبەستراوە دەستىپىيىكىد لە كاتى سەرەتەلدىنى كۆرۆنا و لەو كاتەدا تۆري 5 ج لە ناوجەي ووھان كەوتە كار.

بەلام بۇ زانىن تۆري 5 ج لە چەندىن ناوجەي چىن ھەبووە پىش ئەوھى كۆرۆنا پەيدا بىي. ھەروەها كۆرۆنا لە چەندىن وولاتانى جىھان بىلاوبۇتەوە و تۆري 5 ج بەكار نادى.



ئەفسانەي پىنجەم :

زُمارەي مىردن بەھۆي كۆرۇنا زىادەرۇيى كراوه.



دەستىيەكە:

- زُمارەي مەرك بەكەمى مەزەندەكراوه نەك بەپىچەوانە.
- زۇرىنەي مەرك بەھۆي كۆقد 19 بەراشىكراوى پىشكىنىنى لوقوت و قورگ ئەرىيى بولوھ (positive swabs). رېزەيەكى كەم تۆماركراوه بە بىز ئەو پىشكىنىنه بەلام نىشانەي جەستە يان تىشكى بۇ كراوه و بىڭومان ھۆكارەكە كۆرۇنا بولوھ.
- لەدواي مىردن پىشكىنىنى لوقوت و قورگ جىنى خوازە نىھ بۇ ئەنجلامدان. ئەمەش كەردەۋەيەكى پىزىشكى ئاسايىيە.

ئەفسانەي شەشەم :

پزىشکان ھەولەدەن بەزۆرمىلىنى كوتاندن بلاوکەنەوە ناو كۆمەلگە.



رەاستىيەكە:

- ئىمە دەمانەوي تاكى مەرۆف بىر و ھەلبىزاردەي خۇي بى، لەسەر بىنەماي زانست نەك ئەفسانە.
- زۆرىنەي وولات كاردىكەن لە سەر بىنەماي فىركردن نەك زۆردارى بۇ ھاندانى كۆمەلگە.
- بەلام بەرپرسىيارىتى ئىمەيە رۇونىكىرىدىنەوە و ئامۇزگارى كۆمەلگە ئەگەر كەوتە ژىر مەترىسى و لابەلايى.



ئەفسانە ھەفتەم :

ناوه‌رۆکى كوتاندن دژى كۆقد 19 پىكھاتەي دەرامى تىدا يە.



دەستىيەكە:

- كوتاندى فايىزەر-بايۆنتەك هېچ پىكھاتەي ئازەلى تىدا نىه.
- بەراستى ئاشكرا كىرىدى بەرھەمىك كەوا دەرامە ياخود دەلّە دەبى باڭھوازى مامۇستايانى ئايىن بى كە ئەزمۇونى تەواويان ھەپە لەو بابەتە.
- زۇرىنهى بەرھەمەكانى فايىزەر- بايۆنتەك لە پىشىوودا بە دەلّلى ئاشكرا كراوه لە لايىن زۇرىنهى رېكخراوه كانى ئىسلامى لە جىھان دا.



ئەفسانە ھەشتم :

کوتان پىكھاتووھ لە خانەي ئاولەمھى لەبارچۇو.



رەستىيەكە:

- کوتان ھەرگىز خانەي ئاولەمھى تىندا نىيە.
- چەندىن دەيان سالى پىشىوودا وەك سەرەتايىھك بۇ درووست كىرىنى كوتان ھەندى خانەي ئاولەمھ تايىبەتى بەكارهىنرا، بىڭومان نەك كوتانى فايىزەر / مۇدىرنا دېرى كۆفەد 19.



ئەفسانەي نۆھەم :

کوتان بەكار دىت بۇ شوينكەوتى تاكى مروق يان كۆمەلگە.



رەستىيەكە:

- و atan ھېچ پارچە يان پىنگەاتەي سۆراذىرىنى تىيىدا نىيە.
- بەرەستى زور رىيگاى ئاسانتر بەشويىن تاكى مروق ھەيە وەك تلفونى دەستى يان كارتى بانك لەوهى پارچە بايولوجى لەناو جەستەي مروق دا دانرى.



ئەفسانەي دەھم :

ئەم كوتانە بى مەترىسى نىھ (زيانى ھەپىھ) و بۆيە
لىكۆلىنەوه لە سەر ژنانى دووگىيان نەكرا.



راستىيەكە:

- لىكۆلىنەوهى پزىشىكى ناكرى لە سەر مەندالان و ژنانى دووگىيان.
- راسپاردن نەكراوه بۇ وەرگرتىنى كوتان دەرى كۆفەد 19 بۇ مەندالان بەلام رېنمايمى بۇ ژنانى دووگىيان دەگەرىتىهەوه بۇ پىدداقچونەوهى مەترىسى يەكان.
- ھەرگىز ئەوه ناگەينى كوتان زيانى دەبى بۇ ئەم ژنانە. ئەمەش نىشانەي نەبوونى مەترىسى يە لە وەرگرتىنى كوتان.

ئەفسانەي يازىدمۇم :

رېكىخراوى (كۆمپانىا) دەرمانگارى ھەرھەممۇيان بەد و زيان
بەخشن و جىيى مەتمانە نىن.



رەستىيەكە:

- ھەندى جار كارى ناشياويان كردووھ بەلام ئەوه ناكەينى گىشت كار و كردهوھ كانيان نه ويست و پەسەند نه كرى.
- ئىمە دەرمان دژى بكتيريا و شىرپەنجە و دژى ئازار وەردەگرین و ھەممۇي بەرھەمى ئەو رېكىخراوانە يە.



ئەفسانەي دوازىددەم :

ئەم كوتانە دېرى كۆفەد 19 زۆر بەخىرايى پەسەند كرا و
ئەگەرى زيانى ھەيە.



رەستىپەكە:

- زاناياني گىشت جىهان بەشىوه يەكى بى وىنە لىكۆلىنەوەي زانسىيان كرد بۇ درووست كردىنى كوتان و لە كاتىكى كورت و گونجاو بەرهەمه كانيان هاتە رەستى.



ئەفسانەي سىازىدم :

كوتانەكە رەنگە كارىگەرى سازىردىن لە "دى ن ئەي"
مەرۆف دا هەبى.



رەستىيەكە:

- بىڭومان پروتىينى "ئار ن ئەي" ناتوانى گۇرۇنكاري لە "دى ن ئەي" بکات.
- ۋاكسىنىي فايىزەر-بايۆنتەك تىكىنلۈجى ماسنچەر "ئار ن ئەي" بەكار دەھىنلىق و راستەو خۇ فىرى شانەكانى جەستە دەكەت بەرگرى كەن دىز بە ۋايروسەكە. دوايى ئەم پروتىينە دەشكىيىرى و لەكاردەكەۋىت.
- بەھىچ شىۋەپەك پروتىينى "ئار ن ئەي" ناتوانى بېرىۋاتە ناوکى شانەكانى جەستە كە "دى ن ئەي" نىشتهجى يە.



ئەفسانەي چواردەم :

پىشکىنىي PCR درووست نىه و مەزەندەي پەتاکە بەرزىدەكەت.



رەستىيەكە:

- ھېچ پىشکىنىي 100% راست نىه بەلام گومان نىه لە ھەرەشە و توندوتىرۇنىي پەتاکە.
- بىڭومان پىشکىنىن ھەندىي جار ھەلە دەكەت بە ئەرىيىي يان نەرىيىي بەلام ژمارەي تۈوشىبۇوان و مىدىن لە نەخۆشەكانەكان نىشانەي مەترىسى و سەنگىنىي پەتاکە يە.

ئەفسانەي پازىددەم :

داھىنەرى پىشىنىي PCR دەلىت ئەم پىشىنىي
درووست نەكراوه بۇ دۆزىنەوەي ۋايروسى كۆقد 19



راستىيەكە:

- راستىيەكە ھېچ بەلگەيەك نىه كەوا داھىنەرى PCR د. كارى مولۇز ئەم قىسىمىي كردى.
- ئەم پىشىنىي بەكار دى بۇ دۆزىنەوەي پىكھاتەي جىنى. د. كارى مولۇز لە مانگى 2019/8 كۆچى دوايىي كرد پىش چەندىن مانڭ لە پەيدابۇونى پەتاكە.



ئەفسانەي شازىزدەم :

99.97% رىزهـى چاكبۇونەوە لە تۈوشبواني پەتاكە بەلام 3% رىزهـى ئەو كەسەنەي رۇوبەرۇوی كارىگەرى سەرەكى لابەلايى دەبن لە دواي وەرگەرنى كوتان (ۋاكسىنى كۆڤد 19).



رەستىيەكە:

- ئەو رىزهـى ھەلھىھ و دوورە لە رەستىيەكان كە نزىكەي يەك ملىئۇن مەرۆق كۆچى دوايى كرد و ملىئۇنا تاكى مەرۆق دەنالىيى بەھۆي ئالۋزاوى پەتاكە.

- ئەو مەترىسيه گچكەيە و كورت خايىند لە دواي كوتان بىڭومان قورسەرنىيە لە تۈوشبوونىي پەتاكە و مەترىسى مەرگ و پەتكەوتىي جەستە و دەررۇونى.



ئەفسانەي ھەفتەھەم :

بەستنى دەمامەك كارىگەرى دەبى لە سەر تەندروستى.



رەستىيەكە:

- ھېچ بەلگە نىھ كە دەمامەك بەستن زيانى ھەيە بۇ تەندروستى، بەپىچەوانە بەلگە ھەيە دەمامەك ژيان دەپارىزى.

- ھەموومان بەرپرسىن لە كەمكىدىنەوەي بلاًوبۇونەوەي پەتاکە بە گويىرايەلى لە بەستنى دەمامەك و دەستىشۇرى و دوورخۇرماگىرتن لە تىكەلبۇون و نزىكبوونەوەمان لە يەكترى.

ئەفسانەي ھەشتەھەم :

پیویستە چاوه‌ریی پاریزراوی بەکۆمەل (herd immunity) درووست بى لەباتى كوتاندان.



رەستىيەكە:

- ئەگەر چاوه‌ریی درووست بۇونى پاراستنى بەکۆمەل بىن، رەنگە رېزەي مىدىن بگاتە ژمارەيەكى بى سىنور.
- ئەم دىاردەيە كە پىيى دەوتىز پاراستنى بەکۆمەل كۆمەلگە تۈوشى پەتايمىك بن و ئەو كاتە وەك ھەلىكى بەرگىرى بەكاردى.



ئەفسانەي نۆزدەھەم :

بۇچى ئەو نەخۆشخانانەي كە بەناوى nightingale دامەزرا، چۆلە و لە كاركەوتۈۋە؟



رەستىيەكە:

- ئەو جۇرە نەخۆشخانانەي كە لەسەرتايى پەتاکە درەكرا بۇ پىشتىگىرى بۇو. تەزانەت ھەر كەل وپەلى ھەناسەتنىڭى و ھانادەرى تىيىدا يە.
- ھەروەھا نزەمى لە ڙماھى كارمەند ھۆكارييکە بۇ لەكاركەوتىن.

ئەفسانەي بىستەم :

ئەو پەرسىتارە كە لەدواي وەرگىرنى كوتان زيانى
لەدەستدا بەرامبەر بە كامىرا.



رەستىيەكە:

- ئەو پەرسىتارە بورايىھوھ و تاسان بooo و دوايىي ھاتھوھ ھۆش و بەرامبەر بە رۇزىنامەگەرى باسى بورانھوھى كرد لەبەر ئازار بooo.
- كوتان دژى كۆقد 19 بەچەندىن توېزىنەھوھ و پىدداقچوونھوھى ھەزارەها نەخۆش كرا و دەزانىن بى زيانە و پەسەند كراوه.

ئەفسانەي بىست وىيەك :

بۇچى باشە وەرگىرنى كوتان كە لە كاتىك دا پىيىدابوونى
نەوهى نوي لە ۋايىرۇسى كۆفەد 19
تەشەنەي سەندووھ!



رەستىيەكە:

- بەلگە نىيە بىسەلمىنى كوتانەكانى دىرى كۆفەد 19 كارا نىن دىرى نەوهەكانى نوي كە پىيىدا بولۇھ.
- شتىيکى ئاساپىيە گۈرەنكارى بىرى لە توخمى ۋايىرۇسى كۆرۈنە وەك دەكىرى لە ۋايىرۇسى ھەللاڭەت و فلۇو.



ئەفسانەي بىست و دوو :

كوتان كدولى تىيىدا يە و بۇيە رى پىددراو نىه بۇ وەرگىرن.



رەستىيەكە:

- ۋاکسىينى ئۆكسفۆرد AZ رېزەيەكى كەم لە ئىثانۆلى تىيىدا يە، بەلام رېزەكەي كەمترە كە لەناو خۇراكى سروشىتى يان نان.

چەندىن مامۇستاي ئايىن وادانان كە رېزەي كدولى لە ناو
ۋاکسىينى ئۆكسفۆرد AZ نزىكە لە نەبۈونى!



ئەفسانەي بىست وسىّ :

كوتان بريتىيە لە چەندىن پارچە توخمى گۇرۇن پىكراو
كە زيان و وەزەندى دەداتە مەرۆق.



داستىيەكە:

- ۋايروسى ۋاکسىينى AZ بەشىوازىك درووست كراوه ناتوانى
پەرسەندن و زيانى ھەبى لە ناو جەستەمان.

- لەمىزە پارچە توخمى گۇرۇن پىكراو لە درووست كردنى خۆراك و
كىشت وکال بەكارهاتووه و ھەروھە لە پىكھېنانى دەرمان دا.

گۇرانكارى كراوه لە ۋايروسى ۋاکسىينى AZ بەشىوازىك رىنمايمى
كراوه بەرگرى درووست كات دەرى ۋايروسى كۆقد 19 و زيانى
نەبى بۇ مەرۆق.



ئەفسانەي بىست و چوار :

كوتان چەندىن پارچە و بەرھەمھىزراوى بەراز و ئازەلى تىيدا يە.



دەستىيەكە:

- ھەرگىز كوتانەكانى دىز كۆقد 19 پارچە بەراز يان وردى ئازەلى تىيدا نىه.
- تەنانەت ئەگەر ھاتوو پارچە ئازەل ھەبى يان پىويىستە بى بۇ درووست كردنى جۇرە دەرمان يان كوتان، چەندىن مامۇستاي ئايىن دىرى پىداوە بۇ بەكارەھىنانى بەتايمەتى ئەگەر جىڭرەۋە نەبى.

ئەفسانەي بىست و پىنج :

وەرگىرنى كوتان دژى كۆقد 19 رەنگە تۈوشى
قايروسىكەت بکات.



دەستىيەكە:

- بەھېچ شىۋەيەك تۈوشى كۆقد 19 نابى بە وەرگىرنى كوتانەكە.
- كوتانەكان رابەرى دەكەن لە سىستەمى بەرگىرى جەستەمان بۇ درووست كەردىنى خۇپارىزى دژ بە قايروسىكە.

ئەفسانەی بىست و شەش :

كوتانەكان دژى كۆفەد 19 رەنگە شىكىستى و لاوازى
بە تواناي زاوزىي بىكەت.



رەاستىيەكە:

- ھېچ بەلگەيەك نىھە كە پىشىيارى دەكەت لە درووست بۇونى گرفتى بى بەرى دواى وەرگرتىنى كوتان دژى كۆفەد 19.
- ئەو ھەوالە ھەلبەستراوه بلاوبۇو لەدواى لىدىوانى لىكۆلىنەوەرىكى پەتاى ئەلمانى كە باسى لە درووست بۇونى ھېچ نىشانەيەك نىھە بۇ سەلماندىنى لىدىوانەكەي.

ئەفسانەي بىست و حەوت :

تۈۋىشبوون بە پەتاکە لەدواي كوتاندن بەلگەيە لە
شىكىسى كوتانەكانى دژى كۆفەد 19



رەاستىيەكە:

- پەيرەوي بەرگرى جەستە پىويسىتى بە چەندىن رۇزە يان ھەفتەيە بۇ درووست بۇون لەدواي وەرگرتى كوتان.
- بىڭومان لەدواي كوتاندىن ھەلى ئالۇزى و مەترىسى لەسەر جەستە كەمدىبىتەوە ئەگەر تۈۋىشى ۋايروس بى.
- ھېچ ۋاكسىنى 100% پارىزراوى نابەخشى و دەبى مەرۆڤ خۇي بىپارىزى و رېز لە رىنمايىەكانى تەندرووستى بىات.



ئەفسانەي بىست و ھەشت :

پىويسىت نىه بە كوتاندىن دىرى كۆفەد 19 ئەگەر پىشەكى تۈۋىشبووى بە قايرۇسى كۆرۈنە.



رەستىيەكە:

- ئىمە نازانىن چەندە ماوهى بەرگرى جەستە دىز بە قايرۇسى كۆفەد 19 پاش تۈۋىشبوون، بۇيە ئامۇڭكارى دەكىي بۇ وەرگىرنى كوتان.
- لەئىستادا دوا دەكىي بۇشايى 4 ھەفتە ھەبى لە پاش تۈۋىشبوون.

ئەفسانەي بىست و نۆ :

دەتوانى ھەلبىزىرى كام جۇرە ۋەكلىيەتى دىز بە كۆڤد 19
وەرگرى!



رەستېكە:

- كەس ھەلى ئەوهى نىھ بۇ ھەلبىزادنى جۇرە ۋەكلىيەتكە و بەگشىتى دەگەرىتەوە لە ھەبۈونى جۇرەكە لەناوچەكە.
- بەلام ۋەكلىيەكان بە گىشت جۇرەكانى پىشكىننى MHRA دەربازبۇون و بەلگەي بى ترس و توانا و كاراي بەدەستھىناوە.

ئەفسانەي سى :

ئەگەر بىرىارم دا كوتان وەرنەگەرم، بىڭۈمان كارىگەرى
نابى لەسەر دەورووبەر.



رەستېكە:

- ئەگەر بىرىارت دا ۋاكىسىن وەرنەگەرى، ئەوكاتە كارىگەرى دەبى لەسەر خۇت و دەورووبەر و مەترىسى درووست دەبى بۇ كەم تاكى پەككەوتۇو و ناساخ و تىيىكچۇو.
- ھەروەها ئەگەرى ئالۇزى درىيىخاياني دەبى دواى تۈوشبوونت و قورسايى دەخاتە سەر جمگەكانى تەندرووستى ووللاتەكە و كەسانى دەورووبەر.



ئەفسانەي سى و يەك :

من گەنج و ھەرزەكارم و ئەگەرى تۈۋىشبوونم نىزە، بۇيە
پىّويسىتىم بە ۋاکىسىن نىيە.



رەسنىڭىز:

- لە ماۋەي چەندىن ھەفتەي پىشىوودا رېزەي تەمەنلى 18 بۇ 64 سال نزىكى 40٪ كە رۇزآنە پىّويسىتىان بە سەردارنى نەخۆشخانە بۇو.
- ھەرچەندە مەترىسى تۈۋىشبوون بە كۆقد 19 بەرزىرە لەگەل تەمەن وەھبۇونى نەخۆشى درېزخايىان بەلام ھەممۇ تەمەنلى لە ژىر ترسىدايە و درووست بۇونى ئالۇزى لەسەر تەندىروستى و ئەگەرى مىدىن.



ئەفسانەي سى و دوو :

ھەر ئەوانە بە سالاچۇو و ناساخ تۈۋىشى پەتاکە دەبن و ئەگەرى مەدニيان دەبى.



رەستىيەكە:

- ئەمە ھەلەيە و نىشانەي بى رەفتارى يە.
- بەتىڭرایى ئەوانەي كە پىويىستىيانە بە ماننەوە لە ناو يەكەكانى چاودىرى وورد (ITU) تەمەنیان كەمى زىاترە لە 60 سال.
- لەرەستىدا نەذۆشى درىڭخايىان وەك شەكرە و ھەناسەتەنگى و قەلھەسى دىرىزەي مەترىسى دارى بەرزىدەكتە نەك تەنانەت پىرى و بەسالاچۇون.
- ژيانى ھەمووى تاكى مەرۇف بەنرخ و گرانە.

ئەفسانەي سى و سى :

ھەرگىز پرسىنەوە لە تاکەكەسېك ناكىرى ئەگەر كوتانەكان گرفت و ئالۇزى درووست كات.



رەستىيەكە:

- كارگەرەكان بەدەرنابىن لە رەچاوكىدىن ئەگەر ھەللىيەك دۆزرايەوە لەناو ۋاكسىنى دىز كۆڤد 19.
- بەلام وەك ھاندان بۇ كارگەكانى دەرمان سازى بۇ ئەوەي بەرھەمەكانىيان دەرخەن و دابەشكەن بىي ئەوەي ترسى تىشكان و زيانىيان ھەبىي، فەرمانرەوا بىريارى دا ئەو كارگانە بىپارىزى لە ترسى پرسىنەوەي ھاوللاتى.
- بەرھەمى كوتان كەوتە ژىر پەيرەوى (The vaccine damage payment scheme)

ئەفسانەي سى و چوار :

ھەندى بەرپرسان و پىشەگەرى بوارى تەندروستى
ھەلۋىستان ھەبوو دژى وەرگىرنى كوتانەكان.



رەستىيەكە:

- زۇرينى بەرپرسان و كارمەندى لىھاتووى بوارەكانى
تەندروستى پىشتىگىرى دەكەن لە دابەشكىرىنى كوتانەزانى
دژ كۆقد 19.

زانايان و لىھاتووى بوارەكانى بەرھەمھىنانى ۋاكسىن لە
گىشت جىھان پىكەوە پىشتىگىرى لە بەرانگاربۇونەوە دەكەن بۇ
رۇزگارىنى سەدان ھەزارەها مەرۆق.



ئەفسانەی سى و پىنج :

ۋاکىسىنى دىز كۆڤد 19 دەبى 100% بى مەترىسى و بى وەي بى پىش دابەشىرىدى.



رەستىيەكە:

- كوتان رىگايىھەكى درووست و بى مەترىسيه بۇ بەرگىرىكىدىن لە بلاًوبۇونەوەي پەتا. بەلام ھېچ بەرھەمىيکى چاڭەرەوە 100% بى مەترىسى نىيە.
- زۆر شت نىيە لە دونيا دا 100% درووست و راست بى.

ئەفسانەي سى و شەش :

ھاولۇتى ھەن بەھۆى ۋەكىسىنى دىز كۆڤد 19 دەمدىن.



رەستىيەكە:

- ھەندى تاكەكەس لە دواى كوتان كۆچى دوايانى كرد، بەلام ئەوە ناگەينى بەھۆى ۋەكىسىنى كە بولۇ.

ئەگەر 10 ملىيۇن مىلۇق ھاتنە كوتاندىن و بى ئەھۆى گرفتى لابەلايى درووست كات، لەو ژمارەيە پىشىبىنى دەكرى 14 ھەزار بەھۆى ھۆكاري دىكە كۆچى دوايى كەن.

